

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L3@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av Ds 2021:26 – Hittegods i kollektivtrafiken (dnr Ju2021/03199)

Tingsrätten har granskat lagförslaget huvudsakligen utifrån de intressen tingsrätten har att bevaka.

Tingsrätten instämmer i att det framstår som lämpligt att en översyn görs av reglerna beträffande hittegods i kollektivtrafiken, inte minst då den författning som hänvisas till i förordningen (1985:201) om behandling av föremål som har upphittats i spårvägs-, tunnelbane- eller busstrafik numera är upphävd.

Som anges i promemorian har det i hittegodslagens förarbeten uttalats att ett föremål som kvarglömms på exempelvis ett tåg i regel måste anses vara i järnvägsföretagets besittning. Tingsrätten anser dock att det inte är självklart att ett föremål kan anses vara i ett visst trafikföretags besittning om det kvarglömms i exempelvis en entréhall eller i en busskur. I ett sådant fall är det inte uteslutet att fråga om ansvar för fyndförseelse enligt 10 kap. 8 § brottsbalken kan uppkomma.

Eftersom regleringen i den föreslagna lagen kan få betydelse vid bedömningen av om någon ska dömas för brott anser tingsrätten att det bör vara tydligt för den som omhändertar ett upphittat föremål vad som förväntas av honom eller henne.

Den nya lagen föreslås vara tillämplig på kvarglömda föremål som omhändertas inom områden av vitt skiftande karaktär. Tingsrätten anser att det i vissa fall skulle kunna uppstå gränsdragningsproblem vid bedömningen av om ett föremål har omhändertagits inom eller utanför ett område som hör till ett trafikföretag. Dessutom anser tingsrätten att det för en enskild som omhändertar ett föremål på en plats som trafikeras av flera olika trafikföretag – exempelvis på en perrong eller hållplats varifrån tåg eller bussar från flera olika trafikföretag avgår – kan framstå som otydligt vilket trafikföretag det omhändertagna föremålet ska lämnas till. Det är inte heller

säkert att det ligger nära till hands för en enskild som omhändertar ett kvarglömt föremål i en busskur att kontakta ett trafikföretag istället för Polismyndigheten.

I promemorian anges att ett kvarglömt föremål som omhändertas av en enskild ska överlämnas till ett trafikföretag utan oskäligt dröjsmål och att en bedömning i det enskilda fallet ska göras av hur skyndsamt upphittaren måste lämna ifrån sig föremålet. Tingsrätten ser det inte som uteslutet att bedömningen av om ett överlämnande har skett utan oskäligt dröjsmål kan komma att bli strängare när ett föremål omhändertas på en plats där det finns personal från ett trafikföretag, jämfört med vad som enligt hittegodslagen gäller beträffande föremål som omhändertas på andra platser. Det har ansetts att den som anmäler sitt fynd till Polismyndigheten inom en vecka otvivelaktigt har uppfyllt hittegodslagens krav på att anmälan ska göras utan oskäligt dröjsmål (se Bäcklund m.fl., Brottsbalken: en kommentar, Juno version 18, kommentaren till 10 kap. 8 § brottsbalken).

Det kan i sammanhanget nämnas att fyndförseelse är ett blankettstraffbud och att ansvar för brottet därmed inte nödvändigtvis förutsätter uppsåt till de bakomliggande hittegodsreglerna. Det kan vara tillräckligt att den enskilde har uppsåt till de faktiska omständigheterna (se Asp, Ulväng & Jareborg, Kriminalrättens grunder, 2 uppl., 2013, s. 360 f.).

Eftersom det framstår som att de föreslagna reglerna kan komma att få konsekvenser på straffrättens område anser tingsrätten att det är angeläget att lagstiftningen är tydlig avseende enskildas skyldigheter. Tingsrätten anser mot denna bakgrund att det kan finnas anledning att närmare utreda vilka straffrättsliga konsekvenser den föreslagna lagen kan medföra. Det kan även finnas anledning att överväga om den föreslagna lagens tillämpningsområde ska begränsas på ett sådant sätt att det blir tydligare vilka platser som kan komma att omfattas av lagen.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Nina Stubbe. I handläggningen av ärendet har även rådmannen Kai Koskela deltagit. Föredragande har varit tingsfiskalen Benjamin Bergström.

Nina Stubbe

Benjamin Bergström